LIETUVOS SAVANORIŲ LAIKRAŠTIS

Savanoris

2012 m. rugsėjo 27 d. Nr. 9 (441)

Ruduo kariams - išbandymų metas

Srž. **Arūnas JANUŠEVIČIUS**
Vyčio rinktinė

Mokėmės atremti priešo puolimą **Autoriaus** nuotrauka

Rugsėjo 15-16 d. Pajuostyje vyko Vyčio rinktinės vertinamosios lauko taktikos pratybos, kuriose dalyvavo daugiau nei 170 karių savanorių iš Panevėžio, Kupiškio, Pasvalio, Rokiškio, Anykščių, Utenos bei Zarasų kuopų. Vertinamųjų pratybų tikslas buvo įvertinti karius savanorius, jų pasirengimą vykdyti individualias bei kolektyvines užduotis būrio sudėtyje. Daugiau patirties turintys kariai savanoriai buvo vertinami kaip yra pasirengę vykdyti kolektyvines kovines užduotis būrio sudėtyje, pirmus metus tarnaujantys turėjo įrodyti savo pasirengimą veikti individualiai.

Pratybų metu kariai savanoriai turėjo parodyti sumanumą, per trumpą laiką suplanuojant atlikti žygį, parengti pasalą, išžvalgyti priešo objektą, užimti jį ir atremti triskart didesnio priešo puolimą. Pagal pavestas užduotis neatrodo, kad būtų sudėtinga, bet nuolat ant kulnų minantis priešas nedavė atsipūsti nei dieną, nei naktį. Situacijos darėsi vis sudėtingesnės, bet tai nesustabdė karių ryžto. Kariams pravertė visos žinios, gautos ankstesnių pratybų metu. Ne veltui sakoma: sunku pratybose, lengva mūšyje. Įvykdę užsibrėžtus tikslus ir puikiai atlikę visas užduotis, kariai iš pratybų į namus grįžo pavargę, bet iškeltomis galvomis ir su šypsenomis veiduose.

- Džiaugiuosi, kad naktį pratrūkęs dangus karių moralės nepalaužė (lijo – autoriaus pastaba). Ryžto antros pratybų dienos užduotims užteko su kaupu. Nors esu reiklus, karių pasirengimas mane nudžiugino, net šiek tiek nustebino, – po sėkmingų pratybų sakė jų vadovas kpt. Darius Strakšas.

Vyčio rinktinės kariai savanoriai, negalėję dalyvauti minėtose pratybose, savo įgūdžius parodyti galės papildomose vertinamosiose pratybose rugsėjo 29-30 dienomis.

Štabo aptarnavimo kuopa Gaižiūnų poligone

J. eil. **Lina VIŠTARTIENĖ**
Dariaus ir Girėno rinktinė

Atvykome į Gaižiūnus **Autorės** nuotrauka

Rugsėjo 15-16 dienomis Gaižiūnų poligone vyko Dariaus ir Girėno rinktinės štabo aptarnavimo kuopos pratybos. Kariai labai jų laukė, nes šiais metais tai antrosios pratybos, kurių metu savanoriai atliko kovinį šaudymą.

Šeštadienio ryte atvykome į Gaižiūnų poligoną, išklausėme instruktažą ir, susidėję šaudmenis į dėtuves, užėmėme šaudymo pozicijas. Šaudymas į pasikeliančius taikinius daugeliui karių savanorių buvo smagi naujiena.

Pasibaigus šaudymui įrenginėjome stovyklavietę. Draugišką darbą nesėkmingai bandė sukliudyti stiprus lietus ir gardūs verdamos vakarienės kvapai. Pasistatėme ir užmaskavome palapinę. Visą pratybų laiką ji atliko svarbų ryšių mašinos vaidmenį. Mus, ryšininkus, neramino tik nedidelė smulkmena – kaip prireikus evakuoti šią „ryšių mašiną“, ją užvesti ir kur dingo ratai.

Neužilgo, gėrėdamiesi savo darbo vaisiais, klausėmės srž. Remigijaus Zoko paskaitos apie gynybą. Jis konstatavo, kad ryšininkai yra vieni svarbiausių taikinių ir nors juos saugo kaip savo akį, bet jie pagrindiniai pretendentai keliauti į aną pasaulį.

Instruktoriui pasiūlius ryšininkams pasiskirstyti šaudymo sektorius, patenkinti šypsojomės į ūsą, skyrininkas gr. Donatas Šidlauskas jau buvo tai padaręs ir dar prieš pradedant statyti palapinę, atlikome pasiklausymą ir treniruotę, taigi, žinojome savo sektorius. Kaip sakoma, kartojimas – mokslų motina, dar kartą pakartojome treniruotę ir nuskubėjome vakarieniauti.

Nors šiose pratybose nedalyvavo mūsų legendiniai košės virėjai gr. Marius Koretka ir eil. Ramutis Pocius, neseniai gavę Savanorių pajėgų 20 metų medalius už nepriekaištingą tarnybą, bet, šį kartą košės virimui vadovavęs eil. Raimondas Gleiznys puikiai susitvarkė su savo pareigomis ir mes sotūs bei laimingi grįžome į savo „ryšių mašiną“.

Pakilęs vėjas nupūtė lietaus debesis, pušų viršūnes nutvieskė besileidžianti saulė, pirma patrulių pamaina pradėjo budėjimą. Nujausdami, kad miegoti ilgiau nei tris keturias valandas šiąnakt neteks, šmurkštelėjome į palapinę ir ėsitaisėme miegmaišiuose. Viena patrulių pamaina keitė kitą, kartas nuo karto į nakties tylą įsiveržda vo pravažiuojančių traukinių bildėjimas ir netoliese vykstančių susišaudymų aidas.

Paryčiais, kai jau atrodė, kad naktis praeis ramiai, patrulis sušuko: „Priešas!“ Šokome lauk iš palapinės ir užėmę pozicijas bandėme apginti savo „ryšių mašiną“. Priešą imitavę žvalgų būrio kariai atsitraukė. Įsitikinę, kad priešas atsitraukė, skyrininko nurodymu grįžome kiekvienas prie savo ankstesnių užsiėmimų, kas miegot, kas tęst patruliavimo.

Ryte pusryčiauti ėjome smagūs – žvalgai neįveikė mūsų gynybos. Entuziazmą apmalšino pratybų instruktorius, lyg tarp kitko užsiminęs, kad realiomis sąlygomis taip priartėjus priešui, jokia gynyba mūsų jau nebūtų išgelbėjusi.

Užsiimti savigrauža nebuvo kada – mūsų laukė 203 pėstininkų kuopos karė savanorė eil. Viktorija Tamulaitė, netoli šaudyklos įrengusi granatų mėtymo aikštelę. Čia laikėme karinės granatos mėtymo testą. Nors ne visos granatos norėjo skristi ten, kur buvo sviedžiamos, bet dvi valandos, skirtos šiai užduočiai, pralėkė žaibišku greičiu, o mūsų jau laukė šaudykloje.

Šį kartą ryšininkai su žvalgais veikė išvien. Padėjome vieni kitiems koreguoti ugnį.

Nors rytiniai užsiėmimai buvo intensyvūs ir visi praalkome, pietus valgėme atsargiai – laukė 8 km žygis. Perpildytu skrandžiu toli nenužygiuosi. Popiet susitvarkę stovyklavietę, nešini kuprinėmis pajudėjome Jonavos link. Šnekučiuodamiesi, juokaudami nužygiavome, ir tik sulipus į sunkvežimį pasijuto nuovargis. Važiavome tylėdami. Kuopavietėje laukė ginklų valymas.

9 772029 843005

Rinktinės kariai Šiluvoje

Kauno savanoriai Šiluvoje

Autoriaus nuotrauka

Srž. **Ramūnas KEMEŽYS**
Dariaus ir Girėno rinktinė

Rugsėjo 11 d. Dariaus ir Girėno rinktinės kariai dalyvavo Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlaiduose Šiluvoje. Ši atlaidų diena tradiciškai yra skiriama kariams, aukojamos mišios už Lietuvos kariuomenę. Mišiose dalyvavo krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Arvydas Pocius, Lietuvos kariuomenės ordinaras vyskupas Gintaras Grušas, kiti krašto apsaugos sistemos atstovai.

Mišių metu buvo meldžiamasi už taiką ir ramybę pasaulyje, už karius, dalyvaujančius taikos misijose, karius ir savanorius, paaukojusius savo gyvybę ginant Tėvynės laisvę, prisimenami tarnyboje sužeidimus patyrę kariai, žuvusiųjų karių artimieji.

- Šiais metais Lietuva prisiminė, kai kurie ir naujai atrado Palaimintąjį Jurgį Matulaitį, o jo ganytojiškas šūkis „Nugalėk blogį gerumu" priverčia įsigilinti ne tik į žmonių tarpusavio santykius, kiekvieno atsakomybę, bet ir siekti gerumo. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad kariuomenė ir gerumas yra nesuderinami reiškiniai, nes kariuomenės paskirtis veikti jėga, veikti stipria, galinga ne tik žmogaus, bet ir naikinančios technikos jėga, - kalbėjo krašto apsaugos ministrė R. Juknevičienė.

Šiluvos atlaidai pradėti švęsti dar 1457 m, pastačius bažnyčią Švč. Mergelės Marijos garbei. Tikima, kad 1608 metais čia pasirodė Švenčiausioji Mergelė Marija. Tai buvęs pirmasis žinomas Dievo Motinos apsireiškimas Europoje. Savaitę trunkančiuose Šiluvos atlaiduose viena diena skiriama Lietuvos kariuomenei.

Replika

Ne su šautuvu, bet su kirviu

1947 m. kovo 11 d. Šiaulių apskrities Vigailių kaime stribai kirviu užkapojo Kazį Šimkų, o nuėję į gretimą sodybą užmušė Leoną Šimkų, Emiliją Šimkienę ir Barborą Šimkienę. Tvirtinama, kad tie banditai buvo Lygumų stribų gaujos smogikai Ignacas Laucius ir Alfonsas Remeika. Laucius dar gyvas ir atsidūrė teisme, bet Šiaulių apygardos teismas dėl įrodymų stokos liaudies naikintoją (taip jie vadinosi oficialiai –„istrebiteli", o ne „zaščitniki") išteisino, nes jis sakėsi ten net nebuvęs, o šautuvo nė rankose nelaikęs.

Kam tas šautuvas, jeigu yra kirvis! Šaudamas gali ir nepataikyti ar tik sužeisti, o liuobei kirviu per galvą – neatsikels.

Norint banditą nuteisti, reikia norėti nuteisti. Čia kaip su Rainių budeliu Dušanskiu, kurį „išteisino" buvęs Vilniaus Josifo Bartašiūno MVD mokyklos dėstytojas Alperavičius: gal jis buvo tuose Rainiuose, gal nebuvo, o jeigu ir buvo, tai gal nieko nedarė, tik šiaip stovėjo ir žiūrėjo.

Vytautas VOVERIS

Skuodiškių dovanos

Vyr. ltn. **Indrė SĖJONIENĖ**
PAG-16 viešųjų ryšių karininkė

Prie akcijos „Megzti drabužėliai Afganistano vaikams" prisideda ir Skuodo rajono žmonės. Jų delegacija perdavė civilių ir karių bendradarbiavimo grupės kariams Skuodo rajono bendruomenės paaukotus, numegztus šiltus drabužėlius, kuriuos PAG-16 kariai perduos Goro provincijos vaikams.

Pasak civilių ir karių bendradarbiavimo grupės vado kpt. Erlando Snieškaus, džiugu, kad lietuviai neabejingi ir aktyviai prisideda prie Afganistano vaikų gerovės.

Po mezginių perdavimo civilių ir karių bendradarbiavimo grupė papasakojo Skuodo rajono delegacijai apie savo veiklą Lietuvoje ir Afganistane bei humanitarinę situaciją Goro provincijoje.

Tai ne pirma tokia socialinė akcija, kurią rengia į misiją Afganistane vykstantys Lietuvos kariai. Ankstesnių PAG pamainų kariai Afganistano vaikams yra padovanoję Lietuvos žmonių numegztų kepurių, šalikų, pirštinių, kojinių, nuvežę Lietuvos vaikų bendraamžiams iš Afganistano nupieštų piešinių.

Įveikti pusketvirto šimto kilometrų nebuvo sunku

Žygiavo įvairių tautų kariai

Gr. **Aivaro Latausko** nuotrauka

Asta KAZLAUSKIENĖ
Dainavos rinktinė

Rugpjūčio 4-15 dienomis vyko kasmetinis karių piligriminis žygis Lenkijoje iš Varšuvos į Čenstachovą, kuriame dalyvavo apie 800 karių iš Lenkijos, Lietuvos, Latvijos, JAV, Vokietijos ir Ukrainos. Kariai per 9 dienas turėjo įveikti apie 360 km pėsčiomis. Lietuvos kariuomenę šiemet atstovavo Dainavos rinktinės kariai - 19 karių savanorių, tarp kurių 2 merginos ir 1 PKT karys. Lietuvių delegacijai vadovavo karo kapelionas kpt. Jonas Tamošiūnas. Kasdien piligrimai turėjo nueiti po 25 - 40 kilometrų Lenkijos keliais.

Dainavos rinktinės karys savanoris gr. Ernestas Naujokas po kelionės pasidalino įspūdžiais:

-Kariai keldavosi apie 4 valandą ryto ir leisdavosi į žygį. Apie 9 valandą artimiausiame miestelyje vykdavo mišios, kuriose dalyvaudavo ne tik kariuomenės atstovai, bet ir piligrimai iš visos Lenkijos. Kelionėje įvairiomis kalbomis buvo kalbamas rožinis, giedamos giesmės.

Įveikti pusketvirto šimto kilometrų nebuvo sunku: oro sąlygos buvo neblogos, visą kelią jautėm vietinių lenkų palaikymą - pakelėse laukdavo su maisto ir vandens atsargomis. Merginos taip pat laikėsi šauniai, atkakliai siekė galutinio kelionės tikslo. Piligrimniame žygyje dalyvauju jau antrą kartą, tačiau ir šįkart prisiminimuose ryškiausiai įstrigo Lenkijos bažnyčios - tokios erdvios, didingos. Na ir aišku, paskutinė žygio diena - į Čenstachovos baziliką pagerbti Marijos paveikslo susirinko apie 300 000 piligrimų. Pati bazilika paliko neišdildomą įspūdį - ji yra antra pagal dydį Europoje. Manau, tokios kelionės praturtina žmogų dvasiškai, sustiprina fiziškai bei morališkai.

Prasideda kursai studentams

Rugsėjo 8 d. Kaune, Klaipėdoje ir Vilniuje prasidėjo jaunesniųjų karininkų mokymai, kuriuose per du šimtus aukštųjų mokyklų studentų mokysis karybos ir sieks atsargos karininko laipsnio. Atsargos karininkų mokymai pagal pėstininkų programas atnaujinami po šešerių metų pertraukos.

Pirmąją mokymų dieną su dalyviais Kaune susitiko krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, Vilniuje – Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Arvydas Pocius. Klaipėdoje karinius mokymus pasirinkusius dalyvius pasveikino Karinių jūrų pajėgų štabo viršininko pavaduotojas plk. Vytautas Reklaitis.

- Sprendimas atnaujinti karinius mokymus studentams priimtas siekiant stiprinti šalies gynybinius pajėgumus – kariuomenės rezervą. Krašto apsaugos ministerija jau kelinti metai nuosekliai sprendžia kariuomenės rezervo papildymo ir rengimo problemą, susidariusią 2008 m. sustabdžius šaukimą į privalomąją pradinę karo tarnybą. Tokie mokymai taip pat leis kariuomenei atsirinkti ir savo gretas, kai iškyla poreikis, papildyti reikalingais tam tikrų sričių specialistais, – sakė krašto apsaugos ministrė R. Juknevičienė.

Pirmieji žingsniai Karo akademijoje

Alfredo Pliadžio nuotrauka

Lietuvos kariuomenės mokykloje mokysis 89 studentai, Lietuvos karo akademijoje – 88, o Dragūnų batalione – 31. Daugiausia studentų, panorusių tapti karininkais, iš Vilniaus Gedimino technikos universiteto – 36, Kauno technologijos universiteto – 26, Vilniaus universiteto –19, Vytauto Didžiojo universiteto – 14, Mykolo Riomerio universiteto – 11. Dalyvaujančiųjų Vilniuje ir Klaipėdoje mokslo vidurkis 7,7, Kaune – 7,5.

- Malonu, kad jaunimas domisi galimybe siekti atsargos karininko laipsnio ir tuo pačiu nori įgyti dar vieną specialybę. Dabar jų laukia ilgas kelias, kurį įveikę mokymo dalyviai turės tam tikrų privalumų įsidarbindami tiek privačiame sektoriuje, tiek galbūt kariuomenėje, – sakė Savanorių pajėgų štabo Karo prievolės ir komplektavimo skyriaus viršininkas mjr. Gintaras Valentukevičius.

Mokymai truks trejus metus. Aukštųjų mokyklų studentai kartą per savaitę mokysis karybos teorijos, kurią taip pat pritaikys ir lauko pratybose, vyksiančiose vidutiniškai dvi savaites vasaros atostogų metu.

Pirmaisiais mokymų metais dalyviai rengiami kaip eiliniai kariai, antraisiais – kaip skyrininkai (seržantai), trečiaisiais – kaip būrių vadai (karininkai).

Mokymų metu dalyviams suteikiamas privalomąją pradinę karo tarnybą atliekančių karių statusas ir tokiam statusui numatytos socialinės garantijos bei aprūpinimas: dalyviai aprūpinami karine apranga ir amunicija, mokamas nustatyto dydžio maitinimosi išlaidų piniginė kompensacija, išmokos buitinėms išlaidoms ir kt.

Prieš atnaujinant mokymus buvo apklausti kelių Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai. Pusė apklaustųjų atsakė, kad tokie kariniai mokymai juos domintų ir juose dalyvautų.

Atrankas vykdo Savanorių pajėgos.

KAM inf.

Spaudė prakaitą iš pirmakursių

Št. srž. **Andrius ŽEMAITIS**
Prisikėlimo rinktinė

Rugsėjo 13 d. Smilgių kaime Šiaulių universiteto organizuotose pirmo kurso studentų krikštynose, pasirodė ir Prisikėlimo rinktinės žvalgai. Jie surengtoje pasaloje pademonstravo komandinius bei individualius įgūdžius. Po žvalgų pasirodymo, surengtame kliūčių ruože, studentai išbandė savo jėgas įveikdami įvairias užduotis.

Į renginį atvyko 150 Šiaulių universiteto pirmo kurso studentų, bei jų dėstytojai. Po Šiaulių universiteto rektoriaus kalbos, netikėtai stadiono gale pajudėjo transporto priemonė ir pasklido dūmai. Aidint šūviams prasidėjo žvalgų pasirodymas, visiems tai buvo netikėta ir baugu. Tačiau visi liko sužavėti žvalgų pasirodymu.

Po žvalgų pasirodymo kiekvienas fakultetas išrinko 4 atstovus, kurie dalyvavo žvalgų surengtose rungtyse. Pirmoje rungtyje mokoma, jog karys draugo nelaimėje nepalieka - du studentai po kulkosvaidžio imitacinių šūvių krenta, jie tampa sužeistieji, kiti du turėjo kuo greičiau savo draugus išnešti iš pavojingos vietos. Antroje rungtyje tikrinama studentų jėga ir ištvermė - 8 šaudmenų dėžės, pilnas smėlio, nešė (apie 40 m) ir sudėjo į karinį transportą. Čia ir pasirodė pirmieji prakaito lašai. Sunešus ir sudėjus dėžes, laukė 3 užduotis, kurios metu pirmakursiai turėjo įtempta virve, nepaliečiant žemės nusliuogti apie 8 metrus. Čia sekėsi visiems skirtingai, bet visi labai stengėsi, nes juos palaikė fakulteto kolegos raginančiais šauksmais ir šūkiais, todėl kad buvo svarbus bendras užduočių atlikimo laikas. Greičiausiai užduotis atlikusi ir daugiausia prakaito išliejusi komanda buvo apdovanota prizais.

Renginio pabaigoje studentai buvo vaišinamasi kareiviška koše. Išliejus tiek daug prakaito būtina atgauti jėgas.

- Stengiamės kiek galima daugiau bendradarbiauti su švietimo, ugdymo bei mokslo įstaigomis. Būtina kuo daugiau jaunimo supažindinti su Lietuvos kariuomene, jos užduotimis. Taip pat tikimės, jog jaunuoliai ir merginos susidomės kario veikla ir prisijungs prie Savanorių pajėgų, - sakė rinktinės vadas mjr. Egidijus Budraitis.

Šiaulių universitetas pirmakursių krikštynas organizuoja kiekvienas metais. Prisikėlimo rinktinė dalyvavo pirmą kartą.

Majoro Daugirdo paskaita

Vyr. ltn. **Indrė SĖJONIENĖ**
PAG-16 viešųjų ryšių karininkė

Rugsėjo 20 d. Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos (LKKSS) narys ats. mjr. Albertas Daugirdas provincijos atkūrimo grupės šešioliktos pamainos kariams (PAG-16) skaitė paskaitą „Rengimosi principai". Jos metu ats. mjr. A. Daugirdas dalijosi patirtimi, kaip efektyviai išnaudoti turimą aprangą ekstremaliose situacijose. „Visgi vykstate į karo veiksmų zoną, kur nieko negalima nuspėti, todėl negalite atsipalaiduoti – turite visuomet būti pasirengę viskam" – kalbėjo majoras

Misijos rajone lietuviai kariai bus tiek šaltuoju, tiek karštuoju sezonu. Goro provincijoje kariai misiją atliks nuo šių metų lapkričio, žiemą temperatūra gali nukristi žemiau 30 laipsnių Celsijaus, o artėjant karštajam sezonui pakilti aukščiau 30 laipsnių, todėl labai svarbu tinkama apranga.

Ats. mjr. A. Daugirdas papasakojo apie situacijas, kurios buvo nesėkmingos vien dėl to, kad joms nebuvo tinkamai pasirengta, t. y. pasiimta netinkama ekipuotė, aplaidžiai įvertintos oro sąlygos, kariai buvo netinkamai apsirengę. Demonstruodamas įvairias aprangos detales, kalbėjo apie skirtingas medžiagas iš kurių gaminami drabužiai, savybes ir pačių aprangos detalių skirtingas panaudojimo galimybes: „Kelis elementus, kurių jums neišdavė kariuomenė, patarčiau įsigyti dar būnant Lietuvoje arba pakeliui į misijos rajoną esančiose karinėse bazėse. Gerai apgalvokite, kuo rengsitės iš anksto, negalvokite, kad viskas bus kaip sviestu patepta – jūs visuomet turite būti pasiruošę tinkamai".

„Bet koks susidūrimas su priešiškomis pajėgomis iš jūsų gali pareikalauti specifinio pasirengimo ir žinių. Uniforma – tai priemonė, kuri leidžia tinkamai funkcionuoti ekstremaliomis sąlygomis. Pagrindinės grėsmės, kurių turėtumėte paisyti: drėgmė, vėjas, lietimasis prie šaltų daiktų, kvėpuojant prarandama kūno šiluma" – dėstė ats. mjr. A. Daugirdas.

Kalbėdamas apie apsirengimo principus mjr. A. Daugirdas paminėjo du principus: sluoksniuotumo ir funkcionalumo. Tiek vienas, tiek kitas nemažiau svarbus. Sluoksniuotumas – tinkamas drabužių sluoksnių paskirstymas ant kūno. Pagrindiniai trys sluoksniai: antroji oda - padedantis drėgmei greičiau pasišalinti nuo kūno, šiltinamasis sluoksnis – oro tarpų pagalba kuriantis šilumą ir apsauginis nuo vėjo ir drėgmės sluoksnis. Kiekvienas sluoksnis turi kvėpuoti. Funkcionalumas – drabužio savybės, padedančios, o ne trukdančios vykdyti užduotis.

Kalbėdamas apie labiausiai pažeidžiamas kūno vietas majoras minėjo plaštakas, galvą, kaklą ir kojas. Kiekvienai iš šių kūno dalių buvo skirtas atskiras dėmesys ir paminėtos skirtingos apsisaugojimo nuo ekstremalių sąlygų priemonės, juk vien per neapsaugotą galvą esant vos 4 laipsnių šaltukui prarandama per 50 procentų viso kūno šilumos.

„LKKSS viena iš užduočių – vykdyti švietėjišką veiklą, tai žinodamas mano bendražygis, PAG-16 vadas mjr. Linas Kubilius pasikvietė mane čia šiandien. Smagu turėti galimybę perteikti patirtį sukauptą per 21 tarnybos metus Lietuvos kariuomenėje ir įvairiuose išgyvenimo kursuose. Kariams, kurie vyks į misiją, tai ypač svarbu, ir džiaugiuosi galėdamas prisidėti prie jų pasirengimo", - po paskaitos sakė ats. mjr. A. Daugirdas.

Rinktinės TMU kuopa pratybose

J. eil. **Daiva ŠAMBARAVIČĖ**
Dainavos rinktinės 103 kuopos karė savanorė

Gaižiūnų poligone vyko Dainavos rinktinės TMU (taikos meto užduočių) kuopos, sudarytos iš 103 (Alytaus), 107 (Varėnos) ir 109 (Druskininkų) kuopų karių savanorių, lauko taktikos ir vertinamosios pratybos. Iš viso pratybose dalyvavo 94 rinktinės kariai savanoriai ir 4 PKT kariai. Ši kuopa nuo sausio 1 d. vykdo budėjimą TMU OP SPE 2 sudėtyje, kartu su kitais Sausumos pajėgų padaliniais.

Į pratybas kariai savanoriai rinkosi žvalūs, gerai nusiteikę, kupini energijos. Po kuopos vado kpt. Mariaus Pečiukonio kalbos ir instruktažo karius, paveikino ir į pratybas, linkėdamas sėkmės, išlydėjo rinktinės vadas plk. ltn. Rimantas Jarmalavičius. Kariai sulipo į transportą ir mašinų vora pajudėjo Ruklos link. Nors kelionė iš Alytaus į Gaižiūnų poligoną truko dvi su puse valandos, optimizmas ir šypsenos karių veiduose nedingo...

Jau pačią pirmąją dieną buvo vykdomas vietovės stebėjimas ir „šukavimas". Pratybų metu viskas vyko sklandžiai. Visas suplanuotas užduotis, kariai, vadovaujami būrių ir skyrių vadų, atliko puikiai.

Antrąją ir trečiąją pratybų dienomis kariai įrenginėjo praleidimo-kontrolės postus, vykdė patruliavimo operacijas. Vieniems - tai senų įgūdžių tobulinimas, kitiems - įgūdžių atnaujinimas. Pratybos vyko sklandžiai, nekilo jokių nesusipratimų, nebuvo susižalojusių ar blogai besijaučiančių karių.

Po sėkmingai pasibaigusių lauko taktikos pratybų, rugpjūčio 23 d. prasidėjo TMU kuopos vertinamosios lauko taktikos pratybos. Pratybų vertintojais buvo iš rinktinės štabo ir kuopų paskirti kariai. Pirmą dieną būrių vadai paskelbė kovinius įsakymus kariams. Vertinamųjų pratybų metu būriai vykdė numatytas užduotis šviesiu bei tamsiu paros metu. Nors užduotys buvo nelengvos, tačiau būriai, vadovaujant būrių, skyrių, grandžių vadams, jas įvykdė tinkamai ir laiku. Rugpjūčio 25-osios rytą, grįžus iš paskutinės įvykdytos užduoties, vyko „karštas aptarimas", kurio metu kariai išgirdo vyriausiojo vertintojo kpt. Vytauto Vinicko ištartą žodį: „Pasirengta".

Žvalgo kursas

Eil. **Vytenis RADIŠAUSKAS**
Dainavos rinktinės ŠAK žvalgų būrys

Kursas baigtas, galima ir nusifotografuoti **Autoriaus** nuotr.

Rugsėjo 20-29 dienomis Sausumos pajėgų Juozo Lukšos mokymo centre vyko žvalgo savanorio kursas, kuriame dalyvavo ir du Dainavos rinktinės kariai savanoriai: eil. V. Radišauskas ir eil. J. Vyšniauskas. Instruktoriais iš rinktinės buvo vyr. ltn. A.Sadauskas ir srž. A. Asanavičius.

Kursas buvo gana intensyvus ir įdomus, jo metu vyko daug užsiėmimų, kurių didžiąją dalį sudarė praktiniai. Jų metu patyrę instruktoriai dalijosi savo patirtimi, vyko naktiniai orientaciniai žygiai. Dėl kurso intensyvumo praktiškai nebuvo laisvo laiko, trūko poilsio, o tai dar labiau apsunkino užduotis, tačiau nuovargis yra nuolatinis žvalgo palydovas, su kuriuo visi kariai ganėtinai lengvai susidorojo.

Kurso metu mokėmės žvalgų padaliniams būdingos mažų padalinių taktikos. Nors dauguma karių jau anksčiau buvo susipažinę su šios taktikos pagrindais, tačiau žvalgams susirinkus iš skirtingų padalinių, išryškėjo jų parengimo skirtumai, kuriuos kurso metu stengėmės sulyginti.

Nemažai dėmesio buvo skiriama įvairių kliūčių įveikimui, buvo mokoma įveikti vandens kliūtis plūduro bei virvės pagalba, taip pat mokėmės rišti įvairius mazgus, pasidaryti apraišus nusileidimui bei tobulinome nusileidimo virve įgūdžius.

Didelį įspūdį paliko naktiniai orientaciniai žygiai, kadangi esant nežinomoje vietovėje, orientuotis yra ganėtinai sunku net ir dienos metu, o ką jau kalbėti apie tamsųjį paros metą.

Kurso keturių parų aktyvi fazė buvo nemenkas išbandymas, nes orai nelepino ir teko įvykdyti nemažai užduočių. Kadangi patrulio vadas buvo nuolat keičiamas, naujajam tekdavo greitai prisitaikyti ir tęsti užduočių vykdymą.

Kursas buvo tikrai labai įdomus bei naudingas, gavau daugybę naujų žinių, taip pat pagilinau jau turimas.

Pasalos, naktinis žygis...

Prasidėjo aktyvioji fazė **Autoriaus** nuotrauka

Eil. **Egidijus PAPLAUSKAS**
801 CKB kuopa

Rugsėjo 15-16 dienomis Pabradės poligone Didžiosios Kovos rinktinės 801 (civilių ir karių bendradarbiavimo) kuopos kariai dalyvavo lauko taktikos pratybose, kuriose buvo daug labai skirtingų užduočių – nuo naktinio žygio iki pažinties su ABC.

Ankstų rugsėjo 15 dienos rytą kariai rinkosi Gedimino štabo batalione Vilniuje. Po trumpo pasiruošimo pratyboms, kariai jau sėdėjo karišknose sunkvežimiuose, riedančiuose į Pabradės poligoną. Nors orų prognozės nežadėjo nieko gero, tačiau dienos pradžia nuteikė optimistiškai. Nuvykus į Pabradės poligoną, kariai įsikūrė lauko palapinėse ir po pietų prasidėjo aktyvioji pratybų fazė.

Pirmoji pratybų užduotis buvo susipažinti su radijo stotimi, išmokti ja naudotis bei konfigūruoti. Daugumai labiau patyrusių karių tai buvo ne naujiena, bet įgūdžių prisiminimas bei įtvirtinimas davė naudos. Kariai buvo suskirstyti į 8 grupes. Kiekvienai grupei suteiktas šaukinys. Kita užduotis - grupėms tarpusavyje susisiekti, naudojantis radijo stotimi pagal radiotelefonines procedūras. Šių įgūdžių dar prireiks pratybų eigoje.

Po darbo su radijo stotimi užsiėmimų, „išmušė“ fizinių jėgų reikalaujančios pratybų dalies valanda. Kariai savanoriai tobulino lauko taktikos įgūdžius, buvo imituojamas patekimas į pasalą. Pagrindinė karių užduotis – sėkmingas ir koordinuotas pasitraukimas į saugią zoną. Užduotį apsunkino tai, kad buvo imituojami ir sužeisti kariai, kuriuos reikėdavo evakuoti esant tiesioginiam apšaudymui. Patyrusių, griežtų bei reiklių instruktorių dėka, su kiekvienu bandymu sekdavosi vis geriau.

Po vakarienės atėjo eilė pagrindiniam šių lauko taktikos pratybų akcentui – orientaciniam žygiui naktį. Anksčiau suskirstytos 8 komandos skirtingu laiku buvo išleidžiamos į 4,5 km žygio trasą. Šiame pratybų etape reikėjo panaudoti prieš tai gautus įgūdžius: apie pasiektą tarpinį tašką reikėjo pranešti naudojantis radijo stotimi, taip pat bet kuriuo metu būti pasirengusiam atsitraukti iš pasalos. Visos komandos sėkmingai įveikė nelengvą žygio maršrutą, nors orientavimasis naktiniame miške nėra paprasta užduotis. Patekę į naktinę pasalą, kariai nepasimesdavo ir sėkmingai atsitraukdavo.

Išaušus kitai dienai, karių savanorių laukė paskaita apie ABC - apsisaugojimo priemones nuo atominio, biologinio bei cheminio ginklo. Šio užsiėmimo metu kiekvienas turėjo išmokti teisingai užsidėti bei nusiimti specialų apsaugini kostiumą bei dujokaukę. Taip pat mūsų laukė žygis su dujokaukėmis, kurį užbaigė praėjusią dieną vykdytas pratimas – pasitraukimas iš pasalos, tik šį kartą, kad užduotis būtų kiek sunkesnė, visi kariai dėvėjo dujokaukes. Sėkmingai atsitraukę iš pasalos, kariai savanoriai grįžo į palapinių miestelį bei pradėjo ruoštis kelionei atgal į Vilnių.

Latvijoje, kaip ir kasmet

Vyr. ltn. **Gintaras PASPIRGĖLIS**
Vyčio rinktinė

Rugsėjo pradžioje Latvijoje vyko 20-osios tarptautinės žvalgybos patrulio varžybos „Zemessardzes patrula 2012“. Kiekvienais metais šios varžybos organizuojamos skirtingame Latvijos regione. Šiais metais vyko Gruobinios ir Liepojos miestuose bei jų apylinkėse.

Kiekvienais metais į varžybas yra kviečiamos komandos iš užsienio. Šiais metais dalyvavo Estijos, Danijos, Kanados ir Lietuvos komandos. Atstovaudami Lietuvos kariuomenę septintus metus iš eilės varžybose dalyvavo Vyčio rinktinės kariai, kurie sudarė tris komandas – vyrų ir dvi mišrias. Rinktinės profesinės karo tarnybos kariai ir kariai savanoriai, dalyvaujantys žvalgybos patrulio varžybose, įgyja žinių ir patirties, naudingos karių kasdieninei tarnybai, taip pat siekia išlaikyti ir dar labiau sustiprinti bendradarbiavimo santykius su Latvijos savanorių pajėgomis.

Rugsėjo 7-osios rytą Gruobinios miestelyje buvo įkurta stovyklavietė – nedidelis palapinių miestelis, kuriame apgyvendinti varžybų dalyviai. Atvykusios komandos užsiregistravo ir gavo kovinį įsakymą – patrulio varžybų legendą.

Komandos turėjo įveikti 18 skirtingų užduočių, kurios reikalavo karių fizinio, protinio pasirengimo ir žinių. Užduotys buvo išdėstytos 27 km ilgio trasoje, kurioje komandos parodė orientavimosi įgūdžius, kontroliniuose punktuose varžybų dalyviai turėjo atpažinti karinę techniką, ginklus, minas, parodyti savo sugebėjimus ir žinias, suteikiant pirmąją medicininę pagalbą sužeistajam, surenkant ginklus ir pan. Kariai kontroliniuose punktuose buvo testuojami ar yra pastabūs atlikdami vieną ar kitą užduotį. Varžybų pabaigoje komandos turėjo įveikti kliūčių ruožą.

„Zemessardzes patrula 2012“ varžybose Vyčio rinktinės kariai iš 40 varžybose dalyvavusių komandų, užėmė pirmąją ir trečiąją vietas mišrių komandų įskaitoje bei antrąją vietą - vyrų komandų įskaitoje. Tai yra geriausias mūsų rinktinės komandų pasirodymas per septynerius dalyvavimo varžybose metus. Įteikdamas apdovanojimus Zemessardzės vadas pasveikino varžybų dalyvius bei išreiškė viltį, kad ir toliau tęsis šis gera tradicija tapęs skirtingų valstybių savanorių bendradarbiavimas.

Pasitarimas prie žemėlapio **Autoriaus** nuotrauka

Emocijos, fizinis aktyvumas ir gera nuotaika

J. eil. **Justinas POCIUS**
Prisikėlimo rinktinės 603 kuopa

Laikui nestovint vietoje ir prisitaikant prie jo siūlomų naujovių, atsiranda vis naujų būdų pajvairinti veiklą pratybų metu. Šaunios tos pratybos, per kurias karys gali išbandyti savo gebėjimus. Mūsų kuopoje emocijų antplūdį, fizinį aktyvumą ir gerą nuotaiką suteikia šratasvydis. Kuopos „senbuviams“ tai nėra naujiena, tačiau naujokams tai tikras išbandymas.

Šratasvydis yra viena iš sportinių karinių žaidimų šakų, populiari daugelyje šalių. Naudojamos tikrų ginklų kopijos, kuriomis pratybų metu aprūpina kuopa. Jei jau turi savo šratasvydžio ginklą - prašom, galima ir jį naudoti, jeigu jis yra tinkamas. Ginklų realistiškumas leidžia pamiršti, kad šaudoma plastikiniais šratukais, kurie, kitaip negu dažasvydyje, nepaliekа dažų žymių.

Pratybos paliko daug įspūdžių Vyr. srž. **Daivos Gečienės** nuotrauka

Kiekvieną kartą prieš pradedant „mūšį“, vadai supažindina su pagrindiniais tikslais ir ko iš mūsų tikisi pratybų metu. Dažniausiai tai būna per paskaitas įgytų žynių praktinis panaudojimas: apkasų parengimas, komandinis judėjimas dengiant ir pan.

Pats žaidimas – tai įvykių bei situacijų begalinė kombinacija. Kiekvienas kartas savitas, tik šiek tiek panašus į prieš tai buvusius. Jei anksčiau sekdavosi prasčiau, sekantį kartą gali jau dominuoti žaidimo metu. Pagrindinė sąlyga – mokymasis iš savo klaidų ir noras tobulėti

Pirmosios šratasvydžio pratybos, kuriose dalyvavau, paliko daugiausia įspūdžių ir neišdildomus prisiminimus. Senbuviams tai priminė „obuoliukų skynimą sode“. Galima suprasti įvairiai. Kai sakoma, kad pirmas blynas dažniausiai būna šiek tiek prisvilęs, yra šventa tiesa. Tačiau tai buvo gera praktika, parodanti, kad vienas lauke - ne karys.

Vadai priminė saugumo taisykles ir „nupiešė“ situaciją. Galiausiai skyrių (sudarytą iš kuopos naujokų) paleidžia iš stovyklos, pasakydami kur keliauti bei ką užimti. Nuotaikos pakilios, pagaliau pasižiūrėsime ką esame išmokę, tik nedvejojame, kad mums paruošta pasala.

Nebuvome toli nukeliavę, kai pamatėme taikinį. Dieną anksčiau buvome mokyti apgulties, dirbant grandimis bei skyriais, todėl tokiu pačiu principu norėjome užimti zoną. Tačiau tai ir buvo mūsų klaida. Paprasčiausiai nepagalvojome, kad priešas gali gudrauti ir apsupti. Po šratasvydžio šoviniais kritome visi, o priešo pajėgos (mūsų kuopos senbuviai) nepatyrė jokių nuostolių.

Išklausę vadų pastabų ir patarimų bandėme iš naujo. Ir vėl panašiai baigėsi, tik po kelių bandymų buvo pastebima tarp mūsų atsirandanti mažytė patirtis dirbti komandoje. Sekančių puolimų metu jau pavykdavo ir priešo karius šiek tiek rimčiau paspausti. Nebepuldavome lyg tankai tiesiai link tiksло, apsipratus bei pradėjus mąstyti, pradėjo kristi ir priešų kariai.

Grįžtant į stovyklą visada yra progų pasidalyti įspūdžiais, išklausyti ir savų, ir priešo pajėgų pastabų. Taip ir kaupiama patirtis.

Žalio Velnio takais

Jonas Misiūnas-Žalias Velnias

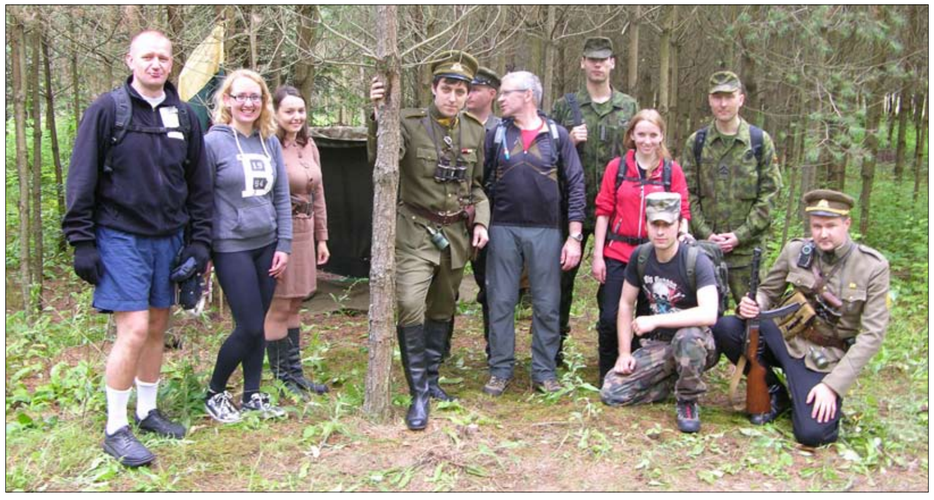

Su visais žygiavo ir Sausumos pajėgų vadas gen. mjr. Almantas Leika (pirmas kairėje) bei Lietuvos specialiosios misijos Afganistane vadovas Gintaras Bagdonas ((šeštas iš dešinės)

Ats. mjr. **Alberto Daugirdo** nuotrauka

Eil. **Vilius DŽIAVEČKA**
„Savanorio“ korespondentas

Liepos 21 dieną Kaišiadorių rajone, Abromiškių apylinkėse, įvyko žygis Žalio Velnio takais, skirtas Didžiosios Kovos partizanų apygardos vadui Jonui Misiūnui-Žaliam Velniui atminti. Žygyje startavo per 100 žygeivių bei dviratininkų, tarp kurių buvo karių iš įvairių kariuomenės dalinių, karіūnų, šaulių ir VRM pareigūnų. Žygio dalyviai pasirinktinai įveikė 44 arba 24 kilometrų ilgio trasas. Renginio dalyviams Garbės sargybos kuopos kariai pademonstravo parodomąją programą, o visiems dalyvavusiems žygyje Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos (LKKSS) Vilniaus apskrities skyriaus pirmininkas ats. ltn. dr. Vytautas Račkauskas įteikė atminimo dovanėles.

Žygis vyko kartu su kitais sportiniais-kultūriniais renginiais, kuriais buvo paminėta Abromiškių vietovės 441-osios metinės. Žygio išvakarėse ats. mjr. Albertas Daugirdas visuomenei pasakojo apie partizaninio karo taktiką, o Genocido aukų muziejaus darbuotojas Darius Juodis skaitė paskaitą „Sovietų saugumas prieš Didžiąją Kovą“.

Pasak renginio organizatorių, žygis „Žaliojo Velnio takais“ bus rengiamas kiekvienais metais, skirsis tik jo maršrutas. Planuojama organizuoti ne tik kasmetinį žygį, tačiau ir supažindinti vietos bendruomenę, žygeivius su lietuvių partizanų taktika ir pasipriešinimo kovomis Abromiškių apylinkėse.

Puiki idėja suorganizuoti tokį pėsčiųjų žygį „Žalio Velnio takais“ priklauso savanoriams kūrėjams kpt. Vytui Šareikai, ir ats. mjr. A. Daugirdui. Prie žygio organizavimo taip pat prisidėjo Abromiškių bendruomenė ir Lietuvos tautinio jaunimo sąjungos Elektrėnų padalinys. Būdamas aktyviu Abromiškių bendruomenės tarybos nariu kpt. V. Šareika dar pernai pradėjo kelti žygio idėją, kuri savo dabartinį, karinio-istorinio žygio Žalio Velnio takais pavidalą įgavo tik šiemet. Prieš metus, minint 440-ąsias Abromiškių metines įvyko improvizuota šio žygio rekognoskuotė – nedidelė entuziastų grupė praėjo 16 kilometrų atstumą vietos apylinkėse, apmąstydama, kaip tai paversti prasmingu masiniu renginiu. Lygia greta, LKKSS Vilniaus skyriuje buvo diskutuota, kad Vilnijos regione reikėtų suorganizuoti pėsčiųjų žygį:

– Mes jau praėjusiais metais kalbėjome, kad Vilnijoje reiktų istorinio pėsčiųjų žygio ir diskutavome, koks jis turėtų būti, kokiam asmeniui ar įvykiui galėtų būti skirtas, - pasakoja LKSS Vilniaus skyriaus pirmininkas ats. ltn. dr. V. Račkauskas. - Džiaugiuosi, kad du mūsų skyriaus nariai – kpt. V. Šareika ir ats. mjr. A. Daugirdas yra šio žygio organizaciniame komitete. Jų dėka dvi idėjos - Abromiškių bendruomenės ir savanorių kūrėjų tapo vienu renginiu. Labai gerai, kad toks žygis, neatsiejamas nuo Abromiškių ir Vilniaus krašto istorijos, atsirado bei turi puikias perspektyvas ateityje. Anksčiau teko dalyvauti panašiuose renginiuose Šiaulių ir Klaipėdos apskrityse ir mums nesinorėjo nusileisti. Buvo įvairių minčių dėl to žygio koncepcijos, bet lygiagrečiai joms išsirutuliojus Žalio Velnio žygio idėjai ir ją įgyvendinus, galvoju, kad tai labai vykęs renginys. Žygio nebandoma dirbtinai pritempti prie senovės istorijos, ar abejotinų personalijų.

Nukelta į 8 p.

Krautuvių inspektoriaus užrašai

Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**
„Savanorio“ redaktorius

Aleksas Rekašius

1942 m. birželio 5 d. 16-osios lietuvių divizijos tribunolas teisė 156-ojo pulko 1-ojo bataliono ūkio būrio vadą vyr. srž. Aleksą Rekašių. Apkaltino antitarybine agitacija, kaip ir visus nuteistuosius. Iš tikrųjų Rekašių suėmė gegužės 20 d. visai dėl ko kitko.

Divizijos kariai badavo ir Rekašius, atsakingas už bataliono maitinimą, greitai įsitikino, kad pulko maistininkas (rusiška terminologija – maisto ir pašarų tiekimo tarnybos viršininkas) j. ltn. Mykolas Kučinskas yra paprasčiausias vagis, batalionas niekada negauna maisto produktų kiek priklauso; kiek Kučinskas nori, tiek ir išduoda. Pietums kareivis gauna samtį „sriubos“, kuriame tik laimingieji randa kokią bulvelę ir žuvies ašaką, dauguma – nieko. Po tokių „pietų“ valgyti norisi dar labiau. Rekašius parašė raportą pulko vadui mjr. Stasiui Staškevičiui, Rusijos lietuviui. Kučinskui nieko neatsitiko, o Rekašių už „blogą tarnybą“ pasodino į daboklę. Vėliau paaiškėjo, kad Kučinskas ne tik vagis, bet ir neturi jokių organizacinių sugebėjimų, todėl iš maistininko pareigų atleido, bet paskyrė transporto kuopos vadu. Čia ir karo pabaigos sulaukė, kapitono laipsnį gavo. Vietoj Kučinsko, pulko maistininku tapo ltn. Petras Petraitis, buvęs Lietuvos kariuomenės liktinis puskarininkis, kuris bent nevogdavo ir įvedė šiokią tokią tvarką.

Areštuojant Rekašių, buvo atlikta krata, jo daiktamaišyje surado įvairių popierių, kuriais susidomėjo pulko NKVD įgaliotinis Mauša Goldas, bet jis, mažaraštis, nelabai susigaudė, tai popierius nunešė divizijos NKVD skyriaus kvotėjui Eusiejui Jacovskiui. Šis susigaudė greitai ir liepė Rekašių perkelti iš pulko daboklės į ypatingojo skyriaus areštinę, nes Rekašius yra aiškus tarybų valdžios priešas.

Jacovskį sudomino viena nuotrauka su „Jaunosios Lietuvos“ ženklu. Rekašius aiškino nepriklausęs tai organizacijai, tik Tauragės jaunalietuviai tvarkė aplinką, pakvietė, jis prisidėjo, kartu nusifotografavo. Jacovskio nuomone, jaunalietuviai yra fašistai, jeigu jiems padėjai, vadinasi ir tu fašistas, buržuazinėje Lietuvoje reikėjo viską griauti, šiukšlinti, o ne tvarkyti ir gražinti.

Bet ypač Jacovskį sudomino Rekašiaus užrašai, kuriuose jis, buvęs Tauragės žemės ūkio kooperatyvo „Laisvė“ reikalų vedėjas, vėliau kooperatyvo krautuvių inspektorius, pasakoja, kaip su žmona Antanina (ji taip pat tarnavo divizijoje) atsidūrė Tarybų Sąjungoje. Kodėl rašei tokius šmeižikiškus, antitarybinius užrašus, siuto enkavėdistas. Rekašius pradžioje sakėsi rašęs tik teisybę, bet gavęs gerai į kailį, sutiko, kad užrašai antitarybiniai, o kam rašęs nelabai žinąs; sau, niekam jų nerodęs.

Alekso Rekašiaus užrašai.

1941 metais, dar būnant Tauragėje, vieną sekmadienio rytą, baisus smūgis į duris – įėjo kooperatyvo „Laisvė“ direktorius Zakarevičius su padėjėju ir sako, žinai, Rekašiau, tave išvežti žada, taisykitės abu su žmona ir gausit važiuoti su visais buržujais į Rusiją. Pamaniau, kad kooperatyvo pirmininkas sublūdo, bet prisiminiau, kad Tauragėje jau pradėjo rinkti žmones ir krauti į vagonus kaip gyvulius. Mieste žmonės tokie baugūs, eina ir šnekasi, kad gyvenimui jau galas. Visų gal ir neišvež, tik kiekvienas laukė savo eilės. Milicininkai elgėsi labai žiauriai, vienus iš namų ėmė, kitus tiesiog gatvėse ir varė į vagonus. Žmonės nežinojo už ką juos ima, daugelis net jokioms organizacijoms nepriklausė.

Rytą žiūriu kooperatyvo kontoroje trūksta žmonių, o kiti sėdi be darbo ir laukia, sako, kam čia dirbti, gal ir mus veš. Kontoroje nebuvo Advokato, Stirbio ir Jonuškienės, vėliau paaiškėjo, kad nėra dar vieno, 20 krautuvės vedėjo žydo. Iš kitų įstaigų irgi matėsi varant į vagonus, ir taip kelias dienas. Vieni dar spėjo kažką pasiimti, tai turėjo kuo maitintis, o kitiems neleido net atsisveikinti.

Pirmininkas pasakė, kad turėsiu važiuoti su krautuve, pasiimk keletą marškinių, dar ką nors. Paklausiau, o kaip žmona, kur jinai dings. Žmona, sako, gali būti namie, po dviejų savaičių sugrįši. Bet žmona nenori pasilikti, jeigu vyras važiuoja, tai ir aš važiuoju.

Reikia prekių, bet sekmadienis, visur uždaryta. Pirmininkas, Vencevičius ir aš nuvažiavome į „Maisto“ fabriką dešrų, mėsos, bet ten niekas nedirba. Grįžom į miestą, sutikome gatvėje „Maisto“ direktorių ir išsireikalavome produktų. Dabar, sako, jau tu ruoškis. Kurių velnių, pagalvojau, visiems sekmadienis tai ir man, bet nutylėjau, nes gali ir iš darbo atleisti. Aš dar norėčiau duonelę valgyti, reikia klausyti.

Privežė man duonos į vagoną, dar kelis mano daiktus. Mano žmonos sesuo Vincė, gyveno pas mus ir baisiai apgailestavo, kad mes išvažiuojame. Žmona liko vagone tvarkytis, o aš išėjau į miestą. Sako, Aleksai, greitai grįžk. Mieste visi pažįstami, sako, tu jau negrįši, einam paskutinį kartą išgert. Su vienu, su kitu, ir visiškai pasigėriau, surado žmona ir jos sesuo. Grįžtant prablaivėjau, bet vėl pataikiau ant girtų, kol manęs nenutvėrė kooperatyvo pirmininkas. Sako, ką tu, latre, darai, taip savo tarnybą saugai? Naktį vagone išsiblaiviau ir kitą dieną dar prisivežiau daugybę visokių prekių. Vis dar varė žmones. Prie vagonų stovėjo milicininkai ir neleido niekam net iš tolo pasikalbėti. Kas veržėsi arčiau, atsisveikinti, tą milicininkai šiukščiai nustumdavo. Susikroviau, kas man reikėjo, žiūriu, kad vagone jau ir vietos nėra, tai sakau, gana. Atvažiavo žmonos tėvas, seserys Bronė ir Vincė, jos abejojo ar mes grįšim. Tėvas sako, tik sugrįžkit, tai padarysiu alaus, ir atsisveikinom.

Birželio 17 d., 6 valandą vakaro pasmerktųjų ešelonas pajudėjo. Negalima apsakyti, kas darėsi vagonuose! Girdėjosi verksmai, šauksmai… Nekaltus žmones vežė iš Lietuvos į Rusiją. Bronė turėjo važiuoti į Batakius, sakau, sėsk, panevišm, o Vincė liko perone ir verkė, verkė... Batakiuose Bronę išleidom, dar pridėjom jai cukraus ir miltų.

Visose Lietuvos stotyse prie ešelono vis prikabindavo suimtųjų lietuvių vagonų. Žmonės šaukė nesavais balsais, nešdavo produktų suimtiesiems, bet neleisdavo paduoti. Prie mano krautuvės mažai kas beprieidavo. Vilniuje stovėjom vieną dieną ir dvi naktis, pirkimas buvo baisus, o juk ne visus išleisdavo, jeigu būtų leidę visus, tai mažai prekių būtų likę. Žmoną palikau vagone, o pats nubėgau ieškoti prekių, bet gavau tik duonos 230 kg, saldainių ir šprotų. Na, manau, Rusijoje gausiu daugiau. Pirmoje Rusijos stotyje nuėjau paklausti kainų ir sužinojau, kad mėsos kilogramas čia kainuoja net 24,60. Pasirodė, kad Rusijoje žmonės miršta iš bado, atrodė, kad rusai mano krautuvę nuvers nuo bėgių.

Kuo tolyn į Rusiją, tuo vaizdas baisesnis, apylinkės mažai apgyvendintos, menkos trobelės, tušti laukai, ganosi ožkos dideliais ragais, gelžkelius taiso žmonės, apsupti sargybinių. Darbininkai puolė mano vagoną, kuriame maitėsi valgomų daiktų, minios veržėsi, norėdamos ką nors nusipirkti. Supratau, kad reikia nors šį tą ir sau pasilikti, kol sugrįšime į Lietuvą, nes čia tikrai nieko negausime. Dar Lietuvoje prie vagono buvo prisegtas popierėlis, kad čia „vagonas-krautuvė“, Rusijoje teko ji nuplėšti, nes žmonės veržėsi ir prašė parduoti bet ką, o vėliau teko duris visai uždaryti, prekių vos užteko saviems žmonėms, išvežamiesiems.

Štai ir atvažiavome į miestą vardu Kotlasas, birželio 29 dieną. Pusę ešelono ir mano krautuvę pristūmė prie prieplaukos, manau, ką reikės daryti, niekur neleidžia, kalba tarp savęs, kad prasidėjęs karas, reikėtų skubintis namo, o prekių dar daug. Atėjo vienas gelžkelietis ir sako, krauk prekes lauk. Aš atsikalbinėjau, nieko nežinau, nieko čia nepažįstu, kur man dingti? Miestelis toks bjaurus, tarp miškų. Tas velnias pasitraukė, atėjo po pusvalandžio su vietos klubo vedėju ir sako, kad klube daug mobilizuotų vyrų, jiems viską gali parduoti. Sunešėm į klubą ir pardaviau nemažai prekių. Duona jau buvo supelijusi, tai liepiau jos nenešti, bet palikti vietoje. Sulėkė žmonės ir pradėjo graibstyti supelijusius bakaniukus, vėliau tarpusavyje muštis. Stipresnieji susigrobė kiek galėjo panešti, kiti stengėsi atimti.

Atėjo kažkoks vyras ir paklausė, kas man leido čia prekiauti, liepė eiti su juo. Žmona liko vagone. Atėmė pasą ir ilgai tardė, vėliau liepė atsivesti ir žmoną, o vagoną užplombavo. Nubaudė 30 rublių bauda už prekybą neleistinoje vietoje.

Su žmona tarėmės ką daryti ir nusprendėme, kad prekes reikia perduoti kokiai prekybos organizacijai, o pinigus į banką. Susiradau prekybos skyrių. Čia besikalbant, atėjo milicininkas ir sako, einam į banką, pinigus priduosi. Išėjom, jis mane apiplėšė, likau be pinigų ir be nieko. Atvažiavo iš bazės, pasiskubinau atiduoti prekes ir bijodamas atsidurti, kur mūsų ešelonu važiavę atsidūrė, pasiskubinau nusipirkti bilietus į Kirovą. Kirove pilnos gatvės girtų žmonių, išmaldos prašinėja ir barzdoti seniai, ir vaikai, stovi baisiose eilėse prie degtinės ir alaus.

Susiradau NKVD ir užėjau, sakau man reikia leidimo grįžti į Lietuvą. Tik nusijuokė, ar tau galvoj negerai, kur tu važiuosi, ten vokiečiai. Tai kur man dėtis? Pagalvojo ir sako: teks čia gyventi. Nuėjau į nakvynės namus, ten pernakvojau, o kitą dieną nuėjau į srities prekybos skyrių. Ten sako, važiuok į Slobodskąją, 30 kilometrų už Kirovo, ten, kolchoze duos darbo. Žmona kraustosi iš proto, ką daryti?

Einame per miestą, užeiname į vieną parduotuvę, ten daug armonikų ir vienas akordeonas. Paprašiau leisti pagroti. Pagrojau kelias lietuviškas melodijas. Pardavėja klausėsi ir paklausė iš kur esu? Pasakojau, sakau nežinau, kur bepasidėti, pardavėja liepė užeiti į darbo pabaigą. Jinai parsivedė mus namo. Vienas kambarys, dvi lovos, komoda, daug gėlių, štai ir viskas, daugiau kambarių jos bute nebuvo. Apsigyvenome, kur pasidėsi. Pardavėja Mokina pradžioje pasirodė baisiai nuoširdi, bet, sako, reikia prisiregistruoti. Nuėjau į miliciją, ten neregistruoja, nes viename dokumente mano vardas Aleksas, kitame – Aleksandras. Nusiuntė pas NKVD viršininką. Šis paskambino milicijos viršininkui ir liepė priregistruoti. Paprašė atsargos kario liudijimo, sakau neturiu, išrašė tą liudijimą, sako, reikės į apmokymus. Galvoju, velniam man tie jūsų apmokymai, bet ką darysi. Grįžau ir su žmona nuėjome prie upės. Išsimaudėme, žmona baltinius išskalbė, aš pabandžiau žvejoti, bet nieko nepagavau.

1941 VII 16 Gražus oras, su žmona norėjome eiti prie upės, bet atėjo kažkokia moteris ir pasakė, kad yra man šaukimas į kariuomenę. Ką daryti, kur žmonelė pasidės, juk ji nėščia ir net rusiškai nemoka. Kitą dieną nuėjau, žmonių milijonas, būsiu paskutinis. Ir už manęs jau eilėje stovi. Aš vėl į galą.. Galvoju, tie velniai pajims ir jau nepaleis. Vakarop atsisveikinau su žmonele ir įėjau į tą baisų kambarį. Sėdi kažkoks kapitonas. Iš graudumo nieko jam negaliu pasakyti, sakau šiame mieste aš tik septynios dienos, žmona nėščia, kur jai pasidėti reikės. Kokia profesija? Net nepagalvojęs pasakiau: muzikantas. Užrašė: muzikantas, rezervas Nr. 108 ir liepė eiti į kitą kabinetą, iš to dar į kitą, pas tokį seną leitenantą. Jam viską papasakojau, liepė eiti į bufetą ir jo palaukti, į kiemą neišleido. Žiūriu pro langą, žmona ant kažkokių pagalių sėdi, pasikalbėjome. Paprašiau, kad žmoną įleistų, sargas nenorėjo, bet įleido. Nusipirkom sausainių ir limonado, laukiu leitenanto. Jis atėjo, klausiu kaip mano reikalai? Sako, tavo reikalai geri, imk dokumentus ir bėk namo. Pasijutau tarsi paleistas iš kalėjimo po 10 kalinimo metų. Grįžę ne tik pavalgėm, bet ir alaus po kaušą išgėrėm, ir degtinės po stiklą.

Šeimininkė liepė ieškotis kito kambario, o kur tu jį rasi, žmonių pilna, pabėgusių nuo karo. Sugalvojom važiuoti į Kotlasą, gal ten pavyks įsidarbinti ir rasti kokį kampą.

Štai už šiuos užrašus tribunolas Rekašių ir pasiuntė 10 metų į lagerius.

Iš Kotlaso Rekašiai atsidūrė Gorkyje, dirbo stiklo fabrike, ten juos ir mobilizavo į diviziją. Gorkyje gyveno darbininkų barake, viename kambaryje su tokia mergše Brone Mikalajūnaite, kuri divizijoje tapo ne tik karininkų sugulove, bet ir NKVD agente. Tribunole Mikalajūnaitė kalbėjo, kaip ją Jacovskis pamokė: esą dar barake supratusi, kad Rekašius yra aiškus tarybų valdžios priešas, nes peikė gyvenimą Tarybų Sąjungoje, šmeižė kolūkius, aukštino Smetoną ir tvirtino, kad po karo Lietuva vėl bus nepriklausoma valstybė. Jacovskis žinojo, kad taip tarpusavyje kalba absoliuti dauguma divizijos kareivių lietuvių, tai ir Rekašius negali būti kitoks.

Divizijoje iš bado krisdavo ne tik žmonės, bet ir arkliai

Savanorių kūrėjų dovana lietuviškai mokyklai

Ats. ltn. dr. **Vytautas RAČKAUSKAS**
LKKSS Vilniaus skyriaus pirmininkas

Ats. mjr. **Albertas DAUGIRDAS**
LKKSS Vilniaus skyriaus narys

Rugsėjo 3 d. Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Vilniaus apskrities skyrius (LKKSS VAS) organizavo knygų dovanojimo akciją Šalčininkų rajono lietuviškajai Baltosios Vokės „Šilo“ vidurinei mokyklai. Savanoriai kūrėjai padovanojo 236 knygų rinkinį, iš kurių daugiau kaip trečdalį sudaro išleistos per paskutinius penkerius metus ir yra perkamiausių knygų tarpe. Naujausios knygos nupirktos už organizacijos narių paaukotus pinigus (1815,38 Lt) arba padovanotos pačių savanorių kūrėjų ir jų remiančių piliečių iniciatyva. Šiemet Baltosios Vokės „Šilo“ vidurinėje mokykloje, mokslo metus pradėjo apie 130 mokinių. Nuoširdaus pokalbio su mokytojais metu buvo aptartos ir tolimesnio bendradarbiavimo idėjos.

Pinigus, už kuriuos buvo nupirktos „pačios, pačios“ naujausios knygos, paaukojo 34 žmonės, aukos dydis – nuo 2,71 Lt (Laurynas Bilkis, ne LKKSS narys) iki 200 Lt (Antanas Kurpavičius), dažniausiai 10-50 Lt, kai kas net du kartus parėmė dovanojimo akciją (Artūras Armonavičius), ar iš kito LKKSS skyriaus (Antanas Kliunka iš Šiaulių skyrius). Taip pat norisi padėkoti švietėjiškai veiklai neabejingiems ir knygas dovanojusiems Lietuvos kariuomenės vadui gen. ltn. Arvydui Pociui (18 knygų), kuris yra ir LKKSS narys, Vytauto Didžiojo jėgerių batalionui (128 knygos, kurios atkeliavo iš Kauno), Giedriaus Liaudenecko šeimai (9 knygos), Alberto Daugirdo šeimai (7 knygos), savanoriams kūrėjams Česlovui Lapinskui (10 knygų) ir Daliui Boguševičiui (2 knygos, iš Ruklos). Net kukliausiais paskaičiavimais, bendra dovanos vertė viršijo 3000 litų.

Pasak „Šilo“ vidurinės mokyklos direktorės Nijolės Balinskienės, tai yra pirmas kartas per visą, 20 metų, mokyklos gyvavimo istoriją, kai sulaukta tokios vertingos paramos (lietuviška mokykla įkurta 1992 m.). Apie dovanos vertę iškalbingai byloja tas faktas, kad kitą dieną, apie pietus, A. Daugirdui paskambino „Šilo“ mokyklos bibliotekininkė Romutė Šostakienė (turbūt po detalios analizės, o kas gi guli šešiose, įvairaus dydžio, dėžėse) ir labai nuoširdžiai dar kartą padėkojo savanoriams kūrėjams, sakydama, kad per visą savo gyvenimą nėra mačiusi tokios solidžios dovanos (dalis naujausių knygų buvo nupirkta pagal minėtos bibliotekininkės ir mokytojų sudarytą pageidaujamų knygų sąrašą).

Savanoriai kūrėjai, atgabenę lietuviškas knygas į Baltąją Vokę Ats. mjr. **Alberto Daugirdo** nuotrauka

Kitas įdomus pastebėjimas. „Mokslo ir žinių šventės“ pabaigoje, šalia mokyklos, savanorių kūrėjų delegacijai su moksleiviais ir mokytojais pasodinus tujų medelių virtinę (buvome priimti kaip patys garbingiausi svečiai), buvo grįžta prie dviejų stalų, ant kurių buvo demonstruojamos dovanotos knygos.Jas reikėjo vėl sudėti į dėžes ir nunešti į mokyklos biblioteką, bet nei knygų, nei dėžių, neberadome, tik tuščius stalus... Bibliotekininkė Romutė su dvyliktokų ir istorijos mokytojo pagalba taip operatyviai nurinko knygas, sudėliojo į dėžes ir nugabeno į mokyklą, kad mes net nepastebėjome... Ir kaip sakė Romutė, tai pirmas kartas, kai dvyliktokų raginti nereikėjo, patys veržėsi padėti ir aptarinėjo ką gi pirmiausia skaitys... Supratome vieną – lietuviškoji mokykla tikrai nėra lepinama tokiomis dovanomis... o labai gaila. Galbūt skirtingai, negu šalia esanti lenkiška mokykla?.. Keisčiausia viena – Lietuva, kaip nepriklausoma valstybė, egzistuoja jau 22 metus, o mes, savanoriai kūrėjai, su tokia parama Baltojoje Vokėje – pirmieji... Negi, niekas taip ir nesugebėjo Baltojoje Vokėje atsilieptį į viešą, prieš metus per televiziją išsakytą, Lietuvos prezidentės Dalios Grybauskaitės kvietimą paremti knygomis bibliotekas... Vilniaus savanoriai kūrėjai, gal kiek ir pavėlavę, į minėtą kvietimą atsišaukė: „Šilo“ vidurinės mokyklos biblioteka praturtėjo 236 knygomis, kurios gali būti skaitomos nuo pirmoko iki dvyliktoko. Pasakos, apsakymai, romanai... Nuotykinė, fantastinė, istorinė, klasikinė, dalykinė literatūra... Proza ir poezija... Gražūs viršeliai, puikios iliustracijos ir turiningi tekstai... Visko po truputį, ko reikia augančiam ir brėstančiam jaunimui...

Jei perskaitėte tekstą iki šios vietos, pagalvokite, gal iš piniginės ištraukta 10 litų kupiūra ar 5 litų moneta, na tiek to, 1 lito moneta, paaukota lietuviškai knygai, nėra jau toks didelis materialus nuostolis pačiam, o dvasiškai pakylėja, nes suvoki, kad lėšos nuėjo kilniam tikslui – lietuviško žodžio puoselėjimui.

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Vilniaus apskrities skyriaus valdyba jau artimiausiame posėdyje aptars akcijos rezultatus ir spręs apie akcijos „Padovanok knygą lietuviškai mokyklai“ tęstinumą Šalčios žemėje. Bet tam reikalingas aktyvesnis pačių LKKSS narių, Lietuvos kariuomenės ir visuomenės palaikymas. Ir ne paplekšnojimas mums, organizatoriams, per petį, esą kaip puiku, kokie jūs šaunūs vyrai, o piniginės atvėrimu ir pinigo padėjimu arba krepšio atvėrimu ir naujos, tinkamos moksleiviams, knygos padėjimu ant stalo, tariant: knygos lietuviškai mokyklai.

Alytiškiai Vilniaus maratone

Vyr. eil. **Dovilė BIELYTĖ**
101 kuopos karė savanorė

Rugsėjo 9 dienos rytą sostinėje startavo vienas didžiausių lengvosios atletikos renginių Lietuvoje – IX tarptautinis Vilniaus maratonas. Kartu vyko ir Lietuvos kariuomenės maratono ir pusės maratono čempionatas. Dainavos rinktinės kariai - vyr. ltn. Vaidas Žlabys, vyr. eil. Povilas Červonka, vyr. eil. Neringa Kriaučeliūnienė, vyr. eil. Dovilė Bielytė, eil. Giedrė Sabulytė registravosi pusės maratono bėgimui, o maratono rungčiai – vyr. ltn. Donatas Stulgys.

Katedros aikštėje starto nekantriai laukė daugiau nei 4 000 bėgikų iš 30 pasaulio šalių. Iš jų daugiau kaip 150 - Lietuvos kariai, tarnaujantys įvairiuose Lietuvos kariuomenės daliniuose. Prasidėjus bėgimui, dalyviams nuotaiką kėlė saulėta nors ir vėjuota diena bei muzika, kuri skambėjo tam tikrose trasos dalyse. Bėgimo trasa tęsėsi gražiausiomis Vilniaus miesto gatvėmis. Specialiai maratono dalyviams įrengtuose punktuose buvo dalinamas vanduo, energiniai gėrimai ir vaisiai. Įveikusiems distanciją, iškart po finišo, buvo kabinami atminimo medaliai ir įteikiamos rėmėjų dovanėlės.

Dainavos rinktinės kariai pasirodė puikiai: vyr. ltn. D. Stulgys maratono rungtyje užėmė 7-ąją vietą, vyr. ltn. V. Žlabys pusės maratono rungtyje - 3-ąją vietą. Abu karininkai laimėjo pirmąsias vietas Lietuvos kariuomenės maratono ir pusės maratono čempionate. Moterų grupėje Lietuvos kariuomenės maratono ir pusės maratono čempionato įskaitoje pirmąją vietą laimėjo buvusi rinktinės karė savanorė, šiuo metu tarnaujanti Birutės batalione - eil. Vaida Šacikauskaitė (bendroje moterų įskaitoje - penkta).

Alytiškai – maratono dalyviai Vyr. ltn. **Vaido Žlabio** nuotrauka

Vyr. ltn. D. Stulgys, po itin sėkmingai įveiktos distancijos, nebuvo labai kalbus, tačiau sakė, jog labai atsakingai ruošėsi šioms varžyboms: „Dalyvauju šiame renginyje jau nebe pirmus metus ir džiugu, jog kasmet vis daugiau kariuomenės atstovų prisijungia prie šio bėgimo. Smagu, jog savo pasiektais sportiniais rezultatais galiu reprezentuoti Lietuvos kariuomenę“.

Vyr. ltn. V. Žlabys taip pat ne naujokas šiame bėgime: „Esu patenkintas pasiektu rezultatu, manau, kaip ir visi kariai, dalyvavę šiame bėgime, didžiavausi galėdamas atstovauti Lietuvos kariuomenei“.

„Lengva tikrai nebuvo! Tačiau įveikusi pusės maratono distanciją, jaučiau pasididžiavimą savimi, - neslėpdama emocijų, įspūdžiais dalinosi vyr. eil. Neringa Kriaučeliūnienė. - Labai džiaugiuosi, jog galėjau atstovauti Dainavos rinktinę, būtinai dalyvausiu ir kitąmet“.

Nuoširdžiai užjaučiame srž. Svajūną Maulį dėl brolio mirties.

Vyčio apygardos 5-oji rinktinė

Tragiškai žuvus 109 kuopos kariui savanoriui eil. Vadimui Kalendai, nuoširdžiai užjaučiame velionio šeimą bei artimuosius.

Dainavos apygardos 1-oji rinktinė

Mirus tėvui reiškiame nuoširdžią užuojautą Dainavos apygardos 1-osios rinktinės vyriausiajam puskarininkiui vrš. Algimantui Vyturiui.

Dainavos apygardos 1-oji rinktinė

Žalio Velnio takais

Atkelta iš 5 p.

Palyginti nesenos partizanų kovos priminimas nūdienos žmonėms, o ypač jaunimui, dabar yra būtent tai, kas reikalinga. Pats Žalias Velnias buvo unikalus ne tik kaip asmenybė, bet ir originalus partizanų tarpe, naudodamas specifinę taktiką, pats nuolatos būdamas žygyje. Dalis žygio maršruto eina tikraisiais Žalio Velnio takais, kur jis judėdavo su savo partizanais. Taip pat verta pabrėžti, kad Abromiškės yra kaip tik Didžiosios Kovos apygardos vado Jono Misiūno - Žalio Velnio veiksmų epicentre. Pačiame žygyje Vilniaus savanorių kūrėjų užduotis poste Elektrėnų bažnyčios šventoriuje buvo kukli, bet prasminga – budėti ir registruoti jį kertančius žygio dalyvius. Buvome pasiruošę keletą knygų dovanų jauniausiam ir vyriausiam dalyviui.

Jauniausias dalyvis trijų metų žygeivis Aldas netruko pasirodyti su tėveliu vyr. srž. Artūru Pašvensku iš Gedimino štabo bataliono. Kariuomenėje seržantas tarnauja trylikti, žygiuoja ketvirti, o su sūnumi – pirmi metai. Eiti nusprendė 24 km, kad nebūtų per didelis krūvis jaunajam žygio dalyviui.

Šaulys vrš. Eimantas Tamulynas iš Didžiosios Kovos rinktinės karo prievolės skyriaus, kartu ir Šalčininkų šaulių kuopos vadas, atsivežė gausų būrį, apie 20 šaulių. Pasak viršilos, patys vyriausi ir tvirčiausi iš jų visą atstumą įveikė su Lietuvos trispalve rankose. Anot vieno šių šauliukų – Rimo Kuklio, veiklaus kuopos vado dėka jie dalyvauja panašiuose renginiuose praktiškai ištisus metus, tai būna ir valstybinės šventės ir sporto renginiai, o dabar partizanų žygis.

Dieveniškių šaulių būrio vadė Justina Zibolytė mokytojauja „Ryto“ vidurinėje mokykloje:

- Viso žygio metu mąsčiau apie partizanus, eidama mačiau miškus ir bandžiau įsivaizduoti, kaip sunku buvo mūsų žmonėms metų metus kovoti ir gyventi girioje, kai būna ir šalta, ir šlapia, kaip tokiomis sąlygomis išlaikyti ne tik sveikatą, bet ir viltį, kad jų kova prasminga.

- Jau pereitą žiemą prasidėjo naujai suplanuoto žygio organizavimas, - pasakoja ats. mjr. A. Daugirdas – pirmiausia žygio maršrutu su kpt. V. Šareika pravažiavome jo visureigiu, vėliau žygį asmeniškai įveikiau pėsčiomis, kad žinočiau, koks krūvis tenka žmogui, kaip jausis būsimi dalyviai įveikę maršrutą. Po to pradėjome galvoti, kas stovės žygio tarpiniuose postuose, kur juos reikės įrengti. Į šiuos postus pasikvietėme šaulius, baikerius iš klubo „Vorai“, bendražygius iš LKSS Vilniaus skyriaus, taip pat istorikus, entuziastus iš karo istorijos klubo „Grenadierius“, kurie mūsų renginį pagyvino su rekonstruotomis partizanų uniformomis, ginkluote, buities ir pan. elementais. Ne paslaptis, kad dalis šiųmetinio mūsų maršruto sutampa su tikraisiais partizano Jono Misiūno maršrutais. Žalias Velnias, priklausomai nuo grėsmės lygio, metų laikų, kartu su savo partizanais judėdavo didžiuoju arba mažuoju ratu. Šita taktika Misiūnas pradėjo vadovautis 1945 metais, kada tapo aišku, kokias nuožmias pajėgas okupantai meta prieš Lietuvos partizanus. Tuomet su savo štabu jis nutarė judėti iš vietovės į vietovę, ilgai vienoje vietoje neužsibūnant. Pavyzdžiui mažajame rate jis sukūrė septynis punktus, kuriuose apsistodavo, o kad būtų saugu, čia jis turėjo keletą grupių ryšininkų, kurie pranešdavo ar galima judėti, ar ne. Gavęs duomenų, Žalias Velnias su savo partizanais žygiuodavo netgi atvirom vietovėm, per daug nesislapstydamas ir nebraidydamas pelkėmis. Priešui dėl to taip pat būdavo nejauku – gavę duomenų apie konkrečioje vietovėje pasirodžiusius partizanus, atvykę jau nieko neberasdavo.

1945 m. pavasarį vadas Misiūnas su 20 vyrų apsauga keliaudavo mažuoju ratu, vienoje vietoje nebūdamas ilgiau nei tris paras. Maršrutas būdavo maždaug toks: Kaugonys – Dainava – Paparčiai – Šilonys – Beištrakiai – Krušonys – Kaišiadorys – Žiežmariai – Strošiūnai – Kaugonys. Paparčiuose, Skėriuose, Šilonyse, Gegužinėje, Livintuose, Žasliuose nuolat būdavo susitelkę partizanų būriai, o rate buvo bent keturi kontroliniai punktai, kuriuose kovotojai rinko žinias apie rusų numatomas ar pradėtas vykdyti represijas, turėdavo patikimos informacijos iš gyventojų, ryšininkų ar net stribų būstinių, kur turėjo infiltravę savo žmones. Tad partizanai be didelio vargo galėdavo sugrįžti ten, kur buvo saugiausia. Kai mažajame rate dėl sujudusių okupantų, partizanams pasidarydavo ankšta, Misiūnas persikeldavo į didįjį ratą. Tada iš Paparčių partizanai persikeldavo per Nerį ir sukdavo platesnį ratą, pasiekdami Musninkų, Gelvonų, Upninkų miškus, paskui vėl sugrįždami į Gegužinę, Zūbiškes ar Gaižiūnus. Žygiuodami Didžiosios Kovos apygardos vyrai ne kartą išvengė pražūties, antai 1945 m. Mykolo Kestenio-Serbento sprendimu iš Abromiškių apylinkių apie du šimtai vyrų pajudėjo į Pabradės valsčių, taip išvengdami šiuose rajonuose vykusios rusų apsiausties.

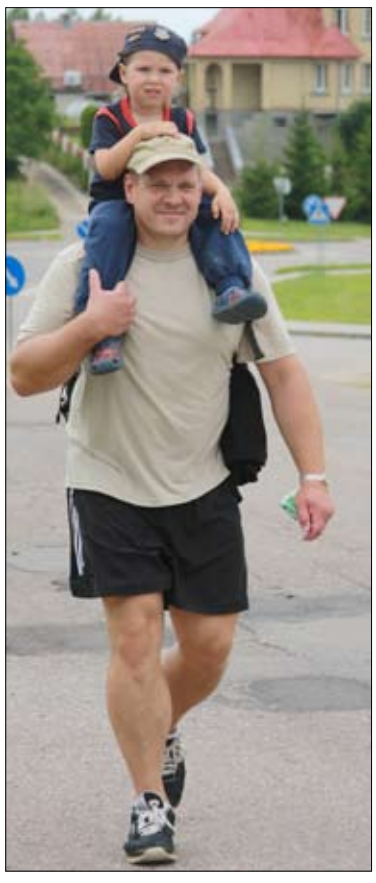

Vyr. srž. Artūras Pašvenskas su sūnumi Aldu

Eil. **Viliaus Džiavečkos** nuotraukos

- 1993 metais, SKAT Vilniaus rinktinėje, studentų savanorių kuopoje, šią taktiką mes išbandėme, - prisimena mjr. A. Daugirdas, - tik patį žygį padarėme dar intensyvesnį, vienoje vietoje neužsilaikydami ilgiau kaip vieną parą. Įdomu dabar, beveik po dvidešimties metų, vėl prisiminti Žalio Velnio taktiką, jau rengiant pėsčiųjų žygius. Ateityje, yra minčių, norintiems sudaryti galimybes eiti sunkesnį maršrutą. Atkakliausiems tai tektų padaryti jau ne keliais, bet miško takais, takeliais. Tuo būdu mūsų rezistencijos laikų istorija taptų dar labiau patrauklesnė jaunimui. Juolab reikia griauti dar gajus senus stereotipus – jauni berneliai išėjo į miškus, slapstėsi nuo tarnybos okupantų armijoje, slėpėsi miške, kad išgyventų, plėšė vietos gyventojus, jų kova buvo chaotiška ir t.t. Kiek aš pats įsigilinu į istoriją – taip nebuvo. Džiugu, kad mus savo dalyvavimu parėmė baikerių klubas, noriai dalyvavo Šaulių sąjunga, tai rodo, kad jaunimui svarbu ne tik įveikti eilinį žygį, bet ir susipažinti su Žalio Velnio laikų istorija. Labai malonu, kad žygyje dalyvavo Sausumos pajėgų vadas gen. mjr. Almantas Leika, plk. Gintaras Bagdonas, Aviacijos bazės vadas plk. ltn. Virginijus Steponavičius; tai parodo, kad ir mūsų vadams svarbi Vilnijos krašto istorija ir partizanų pasipriešinimas okupantams.

Justina Zibolytė

Ats. mjr. Albertas Daugirdas

Ats. ltn. dr. Vytautas Račkauskas

Kpt. Vytas Šareika – taip pat savanoris kūrėjas, kariuomenėje tarnauja nuo 1990 metų, šiuo metu Mokymo ir personalo valdyboje. Abromiškėse Vytas gimęs ir užaugęs, todėl su didžiausiu užsidegimu dalyvauja vietos bendruomenės ir tarybos veikloje:

Kpt. Vytas Šareika

Ats. mjr. **Alberto Daugirdo** nuotrauka

- Šiemet žygį įveikė daugiau nei 100 dalyvių, tai ir daug, ir mažai. Kita vertus – tai jau penktas pėsčiųjų žygis šį sezoną, todėl daugumą entuziastų pavargo ir pas mus nebeatvyko. Visi dalyvavę sėkmingai atžygiavo iki finišo ir patenkinti klausė, ar kitąmet vėl organizuosime šį žygį. Jeigu tai padarysime, tai su Žygeivių asociacija stengsimės koordinuoti savo veiksmus, kad tarp organizuojamų žygių būtų pakankamos pertraukos entuziastams pailsėti ir pasirengti kitam išbandymui. Manyčiau, mūsų žygis – arčiausiai gyvosios istorijos. Čia, Abromiškėse, Žalio Velnio takai, todėl šitas žygis puiki proga prie jos prisiliesti, nes tiek mokykloje istorijos knygose, tiek žiniasklaidoje šios temos menkai gvildenamos. Labai malonu, kad mus palaikydami, talkininkai, šventės dalyviai ir padėjėjai dirbo veltui, be užmokesčio, mes padengėme tik jų kelionės išlaidas. Jei mūsų ateities planus pavyks įgyvendinti, kitąmet turime ambicijų žygiuoti kitu maršrutu į Kernavę ir atgal. Bandysime tartis su Inžinerijos batalionu, gauti pontoninį tiltą, kad žmonės galėtų persikelti per Nerį. Istoriškai tai jau rimta užuomina į didįjį Žalio Velnio ratą. Dar kitais metais žygiuoti galėtume Aukštadvario kryptimi. Panašiai kaip darė Žalias Velnias, stengsimės suktis ratu, bet ne toliau kaip 50 km nuo Abromiškių, kur startuosime ir finišuosime. Matau, kad nauju žygiu patenkinta ir Abromiškių bendruomenė, dabar miestelio įkūrimo metinių renginys įgauna ir karišką atspalvį, čia apsilanko daugiau svečių. Gyventojai, net ir vietos valdžia domisi, ar tokie žygiai virs tradicija. Aš manau, kad taip!

Karinių oro pajėgų Aviacijos bazės vadas plk. ltn. Virginijus Steponavičius atstumą įveikė dviračiais kartu su vrš. Eugenijumi Kauniečiu iš bazės štabo ir jo dukra Andrijana:

- Aš pats esu kilęs iš tų kraštų. Mano senelis iš motinos pusės Jonas Nenartavičius kovojo kartu su Žaliu Velniu, o senelio brolis iš tėvo pusės Bernardas Steponavičius-Milžinas buvo Didžiosios Kovos apygardos A rinktinės štabo viršininkas, suimtas 1947-ųjų vasarą. Jis, beveik dešimtmetį kalėjęs Vorkutos lageriuose, išliko, į Lietuvą grįžo tik 1956 metais. Man brangios ne tik šios vietos, bet ir čia kovojusios asmenybės. Įdomu važiuoti maršrutu ir pasižvalgyti, kurgi partizanai žygiavo, gudriai išsisukinėdami nuo juos persekiojančių priešų. Motina ir šiandien didžiuojasi Jonu Misiūnu, jis jai visiems laikams liko didelis autoritetas. Kaip tik Paparčių kaime palaidoti mano seneliai, tai važiuodamas dar galėjau aplankyti jų kapus.

Legendos apie Žalią Velnią, tikrai ne iš piršto laužtos. Anot Didžiosios Kovos partizanų apygardos štabo viršininko Benedikto Trakimo-Genelio – partizanai jį labai vertino. Ypač kaip karį. Galėjo galvą už jį dėti. Žalias Velnias buvo vienintelis vadas, sugebėdavęs itin greitai vėl surinkti kautynėse išblaškytą partizanų būrį. Fiziškai labai stiprus, apie 2 metrų ūgio vyras, Lietuvos kariuomenės viršila, jis buvo sumanus, reiklus sau ir bendražygiams, nesutrikdavęs sudėtingiausiose situacijose. Be materialių dalykų jis labai rūpinosi savo kovotojų ir gyventojų švietimu, tai liudija apygardos leisti pogrindiniai laikraščiai – šių metų „Savanorio“ laikraštyje atgimusi „Žalioji giria“ ir „Tėvynei šaukiant“.

Savanoris, SL 1469.
Steigėja **Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba.**
Leidžia **Krašto apsaugos savanorių pajėgos.**
Laikraštis išeina vieną kartą per mėnesį.
Eina nuo 1991 02 09

Redakcijos adresas: LT-05110 Viršuliškių 36, Vilnius
El. paštas: Vytautas.Voveris@mil.lt, Vilius.Dziavecka@mil.lt
Spausdino **„Respublikos“ spaustuvė, M.Sleževičiaus g. 7, Vilnius.**
Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 2000 egz.
Indeksas 0099

Redaktorius
ats. kpt. Vytautas Voveris
Korespondentas
eil. Vilius Džiavečka
Maketavo UAB „Respublikos“ leidiniai“